

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

Бізнес-економіка

Розробник: Калініченко Олександр Володимирович, доцент
кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформації про розробника

Назва навчальної дисципліни	Бізнес-економіка
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	Викладач: Калініченко Олександр, кандидат економічних наук, доцент Контакти: ауд. 76, навчальний корпус № 4, ауд. 476, навчальний корпус № 4, e-mail: oleksandr.kalinichenko@pdaa.edu.ua , тел.: (0532)56-98-24, https://www.pdaa.edu.ua/people/kalinichenko-oleksandr-volodymyrovych
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	051 Економіка ОПП Економіка підприємства
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік базових дисциплін, що передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми Економіка підприємства: Інноваційний розвиток підприємства, Економічна діагностика, Економічні ризики, Обґрунтування соціально-економічних проєктів

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти сучасного мислення та спеціальних знань з основних питань про порядок формування, організації діяльності та розвитку бізнесу.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення суті та особливостей підприємництва; оволодіння основними поняттями та означеннями бізнес-економіки та оподаткування; вивчення методології розроблення бізнес-плану, стратегії та інноваційних процесів розвитку бізнесу; обґрунтування вибору організаційної форми підприємництва, організації створення підприємства.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК 8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

спеціальні (фахові):

СК 1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК 9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

Програмні результати навчання:

ПРН 12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Еволюція розвитку підприємництва

Сутність понять «підприємство» та «бізнес». Класична та інноваційна моделі підприємства. Культура бізнесу. Функції та умови підприємства. Культура підприємства. Основні принципи підприємства. Основні функції підприємства. Основними умовами функціонування підприємницької діяльності. Особливості підприємницької діяльності в Україні. Суб'єкти та об'єкти підприємства. Підприємницька діяльність. Міжнародні спільні підприємства.

Тема 2. Ринок і продукція в структурі бізнес-середовища

Суб'єкти, об'єкти та структура ринку. Функції ринку. Структура національного ринку. Кон'юнктурою ринку. Інфраструктура ринку. Загальна характеристика продукції (послуг). Оцінка якості продукції. Економічний механізм управління якістю. Стандартизація продукції. Комплекс чинних міжнародних стандартів ІСО. Державні стандарти України. Сертифікація продукції.

Тема 3. Бізнес і власність

Сутність відносин власності. Об'єкти власності. Суб'єкти власності. Основні типи власності. Форми власності. Інтелектуальна власність. Приватизація. Відносини власності в Україні. Нормативно-правові акти правового регулювання відносин власності.

Тема 4. Фінансування підприємницької діяльності

Формування фінансових ресурсів у підприємницькій діяльності. Фінансові відносини. Фінансове забезпечення підприємства. Основні принципи фінансового забезпечення підприємства. Інвестиційний банківський кредит. Синдигований банківський кредит. Проектне фінансування. Емісія кредитних деривативів. Бридж-фінансування. ЕСА-фінансування. Мезонінне фінансування. Лізинг. Факторинг. Комерційний вексель. Форфейтинг. Толінг. Єврооблігації (євробонди).

Тема 5. Оподаткування бізнесу

Податкове законодавство в Україні. Податковий облік. Функції податків. Види податків і зборів. Адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших платежів. Оцінка ефективності впливу системи оподаткування на результати діяльності бізнесу. Основні бюджетоутворювальні податки. Податкові пільги.

Тема 6. Інновації в бізнесі

Поняття «інновація». Класифікація інновацій. Інноваційна діяльність. Об'єкти інноваційної діяльності. Суб'єкти інноваційної діяльності. Інноваційний процес. Інноваційна інфраструктура. Комплексна інноваційна інфраструктура. Інноваційний розвиток. Інноваційний розвиток підприємства. Інноваційний потенціал. Основні чинники інноваційного розвитку підприємств.

Тема 7. Планування підприємницької діяльності

Сутність бізнес-планування. Бізнес-план. Етапи складання бізнес-плану. Поняття «стратегія підприємства». Етапи розроблення стратегії розвитку підприємницької діяльності. Конкурентні переваги. Конкурентні стратегії підприємницької діяльності. Стратегії підприємницької діяльності за варіантами розвитку. Оцінювання ефективності підприємницького проекту.

Тема 8. Невизначеність та ризик у діяльності сучасного бізнесу

Поняття «невизначеність» і «ризик». Невизначеність та інституції. Внутрішні і зовнішні ризики. Способи вимірювання ризику. Види ризиків в економічній діяльності підприємства. Способи зниження ризиків.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма навчання 051Екон мд 2021			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Еволюція розвитку підприємництва	15	2	3	10
Тема 2. Ринок і продукція в структурі бізнес-середовища	15	2	3	10
Тема 3. Бізнес і власність	15	2	3	10
Тема 4. Фінансування підприємницької діяльності	15	2	3	10
Тема 5. Оподаткування бізнесу	15	2	3	10
Тема 6. Інновації в бізнесі	15	2	3	10
Тема 7. Планування підприємницької діяльності	15	2	3	10
Тема 8. Невизначеність та ризик у діяльності сучасного бізнесу	15	2	3	10
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Усне опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань зі сам. роб.	
ПРН 12. Обґрунтувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.	24	40	12	24	100
Разом	24	40	12	24	100

Форми поточного контролю знань здобувачів вищої освіти (051Екон_бд_2021):

– опитування теоретичних питань (0 – 3 бала):

0 балів – студент не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення;

1 бал – студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені помилки, неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу (теми), нечітко виражене ставлення слухача до фактів;

2 бали – студент виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності;

3 бали – студент показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал;

– виконання вправ на практичних заняттях (розв'язку задач) (0 – 5 балів):

0 балів – потрібне повторне виконання;

1 бал – здобувач вищої освіти частково володіє матеріалом, не в змозі викласти зміст основних показників і висновків, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання, частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання;

2 бали – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання;

3 бали – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань та демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання;

5 балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання;

– розв'язування тестів (0 – 2 бала):

0 балів – студент відповідає менше, ніж на 50 % тестів;

1 бал – студент правильно відповідає на 50 – 69 % тестів;

2 бали – студент правильно відповів на 70 – 100 % тестів;

– виконання завдань самостійної роботи (0 – 2 бала):

0 балів – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу;

1 бал – обсяг виконаної роботи становить від 50 % до 69 % від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань становить від 80 % до 100 % від загального обсягу.

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Для освітньо-професійної програми Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка (051Екон мд 2021):

Програмні результати навчання	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	Усне опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань зі сам. роб.	Разом
Тема 1. Еволюція розвитку підприємництва	3	5	-	3	11
Тема 2. Ринок і продукція в структурі бізнес-середовища	3	5	2	3	13
Тема 3. Бізнес і власність	3	5	2	3	13
Тема 4. Фінансування підприємницької діяльності	3	5	2	3	13
Тема 5. Оподаткування бізнесу	3	5	2	3	13
Тема 6. Інновації в бізнесі	3	5	2	3	13
Тема 7. Планування підприємницької діяльності	3	5	2	3	13
Тема 8. Невизначеність та ризик у діяльності сучасного бізнесу	3	5	-	3	11
Разом	24	40	12	24	100

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4. Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни:

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої/міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
2. Економіка та організація підприємницької діяльності: навчальний посібник / За заг. ред. д.е.н. Н. В. Сментини. Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2019. 320 с.
3. Економічна та майнова безпека бізнесу: навчальний посібник / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2016. 180 с.
4. Кулик Т. П. Організація, планування і управління виробництвом : навчальний посібник. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 232 с.
5. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / За заг. ред.: І. М. Сотник, Л. М. Таранюка. Суми : Університетська книга, 2018. 572 с.
6. Потенціал і розвиток бізнесу: навчальний посібник / За ред. О. М. Полінкевич, Л. В. Шостак. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 592 с.
7. Проривні технології в економіці і бізнесі (досвід ЄС та практика України у світлі III, IV і V промислових революцій): навчальний посібник / За ред. Л. Г. Мельника та Б. Л. Ковальова. Суми : СумДУ, 2020. 180 с.
8. Туренко А. М., Дмитрієв І. А., Іванілов О. С., Шевченко І. Ю. Словник економіста та підприємця. Харків : ХНАДУ, 2018. 340 с
9. Фінанси бізнесу: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В., Сич О. А. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : Видавництво «Апріорі», 2019. 432 с.
10. Швиданенко Г. О. Обґрунтування та експертиза бізнес-проектів: навчальний посібник / Г. О. Швиданенко, К. С. Бойченко. Київ : КНЕУ, 2019. 343 с.
11. Швиданенко Г. О. Створення власного бізнесу: навчальний посібник / [А. М. Колот та ін.]; за заг. ред.: А. М. Колота, Г. О. Швиданенко. Київ : КНЕУ, 2017. 312 с.

Допоміжні

1. Вініченко І. І., Самілик Т. М., Олексик В. О. Бізнес-процеси в теорії інвестиційної діяльності підприємств. Агросвіт. 2021. № 18. С. 22–27. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/18_2021/4.pdf.

2. Ігнатенко І. Методологічні аспекти розвитку інноваційного підприємництва: теорія та практика: монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2019. 253 с.
3. Гук О. В., Мохонько Г. А. Інвестування стартап проєктів в Україні та закордоном. Економічний вісник НТУУ «КПІ». Збірник наукових праць. – Київ: Національний університет України «Київський політехнічний інститут». 2020. № 17. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/216385>.
4. Гуткевич С. О., Смик Р. Ю., Занозовська О. Г. Пріоритети інвестиційної діяльності в сучасних умовах: монографія. Харків: Діса плюс, 2019. 172 с.
5. Зайцев О. В. Порівняльний аналіз застосування моделей оцінки ефективності інвестицій в інноваційні проєкти (частина 1). Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2019. № 1. С. 99–110.
6. Інвестиційна пріоритетність галузей економіки : монографія / С. О. Гуткевич та ін.; за заг. ред. проф. С. О. Гуткевич. Харків : Діса Плюс, 2021. 208 с.
7. Розгон О. В., Байдельдінова М. Б. Порівняльний аналіз механізму підтримки розвитку стартапів бізнес-інкубаторами за законодавством Казахстану та України. Економіка та право. 2021, № 2. С. 53–65.
8. Сиром'ятникова О. В. Ефективність бізнес-планування інвестиційних проєктів в сучасних умовах розвитку України. Вісник НТУ «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). 2017. № 45(1266). С. 107–111.
9. Шевчук В. Я., Рогожин П. С. Основи інвестиційної діяльності. Київ : Генеза, 2018. 266 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України.
URL: <https://www.president.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
URL www.kmu.gov.ua.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства економіки України.
URL <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
6. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України.
URL: <https://www.msp.gov.ua>.
7. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України.
URL: www.ukrstat.gov.ua.
8. Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
9. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua>.
10. Портал для підприємців. URL: <https://sme.gov.ua>.
11. Мережа бізнес-інформації. URL: <https://bin.ua>.